

DUURZAME INRICHTING EN BEHEER VAN DE GROENE RUIMTE

Gemeente Huizen, team Wijkbeheer en Service

Noortje Voulon

14 november 2017, v1.2

Inhoud

Inleiding	3
Samenvatting voorstellen	3
1. Duurzame inrichting en beheer van de groene ruimte	6
1.1. Duurzame inrichting	6
1.1.a. Biodiversiteit	6
1.1.b. Groen voor verharding	7
1.1.c. Bomen	8
1.1.d. Duurzame inrichting ten behoeve van onkruidbestrijding op de verharding	9
1.1.e. Inkoop plantmateriaal	9
1.2. Beheer en uitvoering	10
1.2.a. Onderhoud beplanting	10
1.2.b. Maaibeheer	11
1.2.c. Afval/grondstoffen uit de openbare ruimte	12
2. Plagen in de openbare ruimte	13
2.1. Plaagdierbeheersing	13
2.1.a. Eikenprocessierups	13
2.1.b. Bladluis	15
2.1.c. Ratten	16
2.1.d. Vossen	16
2.1.c. Mollen	17
2.1.e. Wespen	17
2.2. Invasieve exoten	18
2.2.a. Japanse duizendknoop	18
1.2.b. Reuzenberenklauw	23
3. Burgerparticipatie in de openbare ruimte	27
3.1. Burgerparticipatie in Huizen	27
3.1.a. Huidige werkwijze	28
3.1.b. Kansen en verbetering	29

Inleiding

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte wordt zorgvuldig uitgevoerd. Duurzaamheid, circulariteit, biodiversiteit, inclusiviteit en klimaatbestendigheid zijn enkele kernwoorden die hier een belangrijke rol vervullen.

Deze notitie licht grotendeels toe welke werkwijze er op verschillende onderdelen gehanteerd wordt. Door dit in deze notitie vast te leggen wordt deze werkwijze ook voor de toekomst geborgd. Daarnaast komen er enkele onderwerpen terug die zijn toegezegd, zoals de omgang met invasieve exoten en de daaromtrent veranderde regelgeving. Voorstellen die tijdens de groenconferentie met de raad in 2016 zijn gedaan zijn ook in deze notitie verwerkt, en voor een deel al in uitvoering gebracht. Dit betreft onder andere het voorstel om borden in de wijken op te hangen om aan te geven dat er gesnoeid gaat worden, de snoeiwijze zelf en de communicatie over burgerparticipatie.

Samenvatting voorstellen

Per onderwerp volgt een voorstel, deze bestaan voornamelijk uit het continueren van de huidige werkwijze. Onderstaand een samenvatting van alle voorstellen uit de notitie.

Biodiversiteit:

Doorgaan met de huidige werkwijze: biodiversiteit stimuleren door te kiezen voor verschillende soorten bomen en planten, met extra aandacht voor een bij-vriendelijke inrichting. Beheer wordt zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd.

Groen voor verharding:

Bij wijkrenovaties wordt waar mogelijk de verharding vervangen door een groene inrichting. In versteende wijken waar voorlopig geen wijkrenovatie zal plaatsvinden, worden kansrijke locaties geïnventariseerd en vergroend. Groen wordt niet opgeofferd voor parkeerplaatsen, tenzij de onderbouwing zwaarwegend is.

Bomen:

Doorgaan met huidige werkwijze: waar mogelijk worden bomen in het groen geplant. Indien er toch bomen in de verharding worden geplant moeten er goede groeiplaatsvoorzieningen worden gemaakt.

Duurzame inrichting tbv onkruidbestrijding:

Doorgaan met huidige werkwijze: Onkruid voorkomen door waar mogelijk inrichtingsmaatregelen te nemen.

Inkoop plantmateriaal:

Doorgaan met huidige werkwijze: Plantmateriaal wordt alleen ingekocht bij kwekers die werken met het certificaat Groenkeur.

Onderhoud beplanting:

Doorgaan met huidige werkwijze: Beheer conform beeldsystematiek uitvoeren. Snoeiwerkzaamheden uitgebreid naar de inwoners communiceren en zo veel mogelijk rekening houden met de aanwezig fauna door kaalslag te voorkomen.

Maaibeheer:

Doorgaan met huidige werkwijze: Gras waar mogelijk extensief beheren en doorgaan met het onderzoeken van maaisel als grondstof.

Afval/grondstoffen uit de openbare ruimte:

Doorgaan met huidige werkwijze: Vrijkomende stoffen uit de openbare ruimte zo hoog mogelijk in de kringloop van grondstoffen terugbrengen.

Beheersing eikenprocessierups:

Huidige beheersingsmethode door middel van het wegzuigen van nesten doorzetten en duurzame nieuwe technieken blijven volgen. Chemische bestrijding en branden niet toestaan. Natuurlijke vijanden stimuleren door op een aantal plaagdrukgevoelige locaties nestkasten op te hangen.

Beheersing luisoverlast:

Doorgaan met de huidige werkwijze: inzet van natuurlijke vijanden bij bekende overlastgevende bomen. Bij herinrichtingen rekening houden met de boomsoort. Verder geen aanvullende maatregelen nemen.

Rattenbeheersing:

Doorgaan met de huidige werkwijze: chemievrije rattenbeheersing in de openbare ruimte en bij particulieren door een erkend beheersingsbedrijf, op kosten van de gemeente.

Beheersing vossenoverlast:

Doorgaan met huidige werkwijze. Bij de Nieuwe Begraafplaats waar mogelijk preventieve maatregelen nemen. Indien de overlast verergerd zal een beheersplan worden opgesteld met de voorwaarde dat een ontheffing door de RVO wordt verleend.

Beheersing mollenoverlast:

Doorgaan met huidige werkwijze: alleen bij trap- en sportvelden worden mollen weggevangen door een erkend beheersingsbedrijf.

Beheersing wespen:

Doorgaan met huidige werkwijze: alleen in drukbezochte gebieden worden wespennesten in opdracht van de gemeente door een erkend beheersingsbedrijf bestreden.

Bestrijding Japanse duizendknoop:

1. Doorzetten van het inventariseren en lokaliseren van de plant. (2017-2018)
2. Werkprotocollen opstellen omtrent het werken in een met Japanse duizendknoop geïnfecteerd gebied om verdere verspreiding te voorkomen.
3. Plan van aanpak maken voor de (chemische) bestrijding van de Japanse duizendknoop. (2018)

4. Communicatieplan opstellen om inwoners en andere betrokken partijen te informeren en verdere verspreiding van de Japanse duizendknoop te voorkomen (2018-2019)
5. Indien met bovenstaande akkoord wordt gegaan zal er een plan worden uitgewerkt, inclusief een kostenraming, welke zal worden voorgelegd aan de raad.

Bestrijding Reuzenberenklauw:

1. Inventariseren en vastleggen locaties door een ecooloog, beheersing in 2018 op de huidige wijze doorzetten. (1^e helft 2018)
2. Op basis van de verworven gegevens een bestrijdingsplan opstellen, al dan niet op basis van het plan van de NVWA, inclusief een kostenraming. (2^e helft 2018)
3. Start uitvoering bestrijding Reuzenberenklauw. (2019-2015)

Burgerparticipatie:

Continueren van de huidige projecten en nieuwe initiatieven vanuit inwoners of organisaties waar mogelijk ondersteunen. Daarnaast de informatievoorziening wat betreft de mogelijkheden verbeteren, en de afspraken conform een vastgesteld format structureren. In de winter van 2018-2019 een proef met bladkorven organiseren en de boomfeestdag blijven inzetten om schoolpleinen samen met leerlingen te vergroenen.

1. Duurzame inrichting en beheer van de groene ruimte

De groene openbare ruimte wordt zorgvuldig ingericht en beheerd. Bij de voorbereiding en uitvoering staat duurzaamheid en circulariteit hoog op de agenda. In dit hoofdstuk wordt een deel hiervan toegelicht zodat ook in de toekomst deze werkwijze geborgd is.

1.1. Duurzame inrichting

Een groene openbare ruimte van hoge kwaliteit draagt bij aan het welzijn en de gezondheid van mensen. Groen zorgt voor een betere luchtkwaliteit door onder andere fijnstof uit de lucht te filteren, koolstofdioxide op te nemen en zuurstof vrij te geven. De wortels van bomen en planten zorgen voor een betere waterhuishouding van de bodem en dus minder wateroverlast bij hevige regenval. Het draagt bij aan een goede bodemkwaliteit. In de zomer geven bomen schaduw en zorgen voor vocht in de lucht, waardoor hittestress beperkt wordt. Een groene openbare ruimte zorgt voor een hogere woningwaarde en een prettigere leefomgeving.

Kortom, genoeg redenen om de openbare ruimte waar mogelijk duurzaam groen in te richten en te beheren.

1.1.a. Biodiversiteit

Biodiversiteit is een begrip voor de graad van verscheidenheid aan levensvormen. De biodiversiteit wordt vaak gebruikt als indicator van de gezondheid van een ecosysteem. Des te hoger de biodiversiteit, des te beter het is. Veel verschillende planten en dieren houden elkaar in evenwicht. Wanneer één soort de overhand krijgt, kan dit het evenwicht verstoren, denk bijvoorbeeld aan invasieve exoten of plaagdieren.

Van een monocultuur is sprake wanneer er veelvuldig dezelfde soort voorkomt, bijvoorbeeld bij laanstructuren met dezelfde boomsoort. Hoewel dit een mooie uitstraling kan hebben, is dit in het kader van biodiversiteit minder waardevol. Daarnaast is de kans op plagen of ziekteoverdracht groter.

Sortiment

Biodiversiteit begint bij de sortimentskeuze. Naast heesters en bodembedekkers worden in Huizen regelmatig vaste planten toegepast op beeldbepalende locaties. Waar mogelijk wordt er gekozen voor verschillende boomsoorten in een buurt, waarbij ook wordt gekeken naar verschillende bloeiperiodes.

Bij-vriendelijke inrichting

Einstein voorspelde ooit dat wanneer de bij uitsterft, de mens binnen 4 jaar volgt. Het gaat niet heel goed met het bijenbestand in de wereld. Daarom probeert de gemeente Huizen de bijenpopulatie te ondersteunen waar dat mogelijk is. Er is regelmatig contact met de imkervereniging die de bijenschans bij de kinderboerderij en de volkstuinten beheert. Er worden speciale bij-vriendelijke bloembollen geplant, die volledig natuurlijk en zonder gif zijn gekweekt. Daarnaast worden er rondom de bijenschansen extra bloeiende soorten aangeplant, zodat de bij het hele jaar in de omgeving voedsel kan vinden.

Beheer

Het chemie-vrije beheer van de openbare ruimte draagt ook bij aan een bij-vriendelijk omgeving. En niet alleen bijen profiteren van deze inrichting, maar ook vlinders en andere nuttige insecten. De wijze van beheer heeft ook invloed op de biodiversiteit: des te natuurlijker het beheer, des te groter de biodiversiteit. Een voorbeeld is het toepassen van natuurvriendelijke oevers in plaats van beschoeiingen. En een extensief maaibeheer in plaats van intensief, hier wordt in paragraaf 1.2.b. verder op ingegaan.

Voorstel biodiversiteit:

Doorgaan met de huidige werkwijze: biodiversiteit stimuleren door te kiezen voor verschillende soorten bomen en planten, met extra aandacht voor een bij-vriendelijke inrichting. Beheer wordt zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd.

1.1.b. Groen voor verharding

Zoals genoemd is een groene inrichting om verschillende redenen belangrijk. Helaas is er in het verleden niet altijd gekozen voor een duurzame groene inrichting, waardoor er ook in Huizen nog veel versteende gebieden voorkomen. Bij wijkrenovaties in combinatie met de vervanging van riolering wordt meteen gekeken waar kansen zijn om de hoeveelheid groen te uit te breiden de kwaliteit ervan te verbeteren. Stoepen van 5 meter breed zijn nergens voor nodig waardoor er makkelijk meer groen kan worden aangelegd. Groen speelt bij deze renovaties een steeds belangrijkere rol, doordat het in grote mate bijdraagt aan het klimaatbestendig maken van een wijk.

Renovatieprojecten volgen uit de noodzaak de riolering in een wijk te vervangen. Niet alle versteende wijken staan in de nabije toekomst op deze planning, omdat de riolering daar minder oud is. Waaronder de Bijvanck en de Bovenmaten. Dit zijn dichtbevolkte wijken, met op sommige plaatsen veel verharding en weinig groen. Of er staan wel veel bomen, maar deze bomen hebben nooit een goede groeiplaats gekregen waardoor ze klein zijn gebleven en maar weinig groene kwaliteit toevoegen.

Om dit soort plekken een groene impuls te geven is er éénmalig € 300.000,- ter beschikking gesteld. Van dit geld kan op verschillende locaties verharding worden verruild voor een groene inrichting. De eerste locaties die worden aangepakt zijn bij de Draaikom, de Mark, de Droogdok en de Deke-mastate. Daarnaast zijn er verschillende verharde middenbermen welke eenvoudig kunnen worden omgezet naar groen. Overige kansrijke locaties worden geïnventariseerd en als het mogelijk is en het budget het toelaat vergroend. Wanneer het volledige budget is ingezet zal moeten worden beoordeeld of er structureel geld beschikbaar wordt gesteld om het vergroenen door te zetten.

In het collegeakkoord van 2014-2018¹ is opgenomen dat er geen openbaar groen wordt verkocht of omgezet naar parkeerplaatsen, tenzij de onderbouwing zwaarwegend is. Dit uitgangspunt zal worden gehandhaafd, tenzij dit in een volgend collegeperiode verandert.

¹ Collegeakkoord 2014-2018 "Aan de Wind", lid 2.2.2.: 'Openbaar groen wordt niet opgeofferd voor parkeerplaatsen, tenzij de noodzaak daartoe onomstotelijk vast komt te staan'.

Voorstel 'groen voor verharding':

Bij wijkrenovaties wordt waar mogelijk de verharding vervangen door een groene inrichting. In versteende wijken waar voorlopig geen wijkrenovatie zal plaatsvinden, worden kansrijke locaties geïnventariseerd en vergroend. Groen wordt niet opgeofferd voor parkeerplaatsen, tenzij de onderbouwing zwaarwegend is.

1.1.c. Bomen

Een boom heeft een goede groeiplaats nodig om volwaardig tot zijn recht te komen. Bomen horen in de eerste plaats in het bos thuis, en helemaal niet in een woonwijk. Toch willen we ook daar bomen hebben. In het verleden werd er weinig rekening gehouden met goede groeiplaatsvoorzieningen, dat is op veel plaatsen duidelijk terug te zien aan de staat en het formaat van veel bomen: ze zijn veel kleiner gebleven en veroorzaken veel boomwortelopdruk. Om dit te voorkomen wordt hier nu wel rekening mee gehouden.

Uitgangspunt is: kwaliteit gaat voor kwantiteit. Waar mogelijk worden bomen in het groen geplant. Indien er in een straat geen groen of geen ruimte is in het groen voor bomen, maar bomen toch gewenst zijn, dan kunnen er plantgaten in de verharding worden gemaakt. Er moeten dan wel ondergrondse groeiplaatsvoorzieningen worden gemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van een minimale ruimte van 9 m³, maar meer indien de ruimte dit toelaat. Een exacte omschrijving van de eisen aan de groeiplaatsvoorzieningen is opgenomen in de standaardbestekken, maar kan bij nieuwe inzichten worden aangepast. In verband met kabels en leidingen onder de grond is het niet overal mogelijk om bomen te planten.

Sinds 2017 is Huizen aangesloten bij het Norminstituut Bomen. Hierdoor mag er gebruik worden gemaakt van het Bomenhandboek, dat elke vier jaar wordt vernieuwd op basis van nieuwe inzichten. Het bevat actuele informatie over onder andere de mogelijk- en onmogelijkheden van bomen qua groeiplaatsen, boomgrootte, boven- en ondergrondse ruimte en de waarde van bomen. Om de kwaliteit te borgen kan er in bestekken en opdrachten naar dit handboek verwezen worden.

Voorstel bomen:

Doorgaan met huidige werkwijze: waar mogelijk worden bomen in het groen geplant. Indien er toch bomen in de verharding worden geplant moeten er goede groeiplaatsvoorzieningen worden gemaakt.

1.1.d. Duurzame inrichting ten behoeve van onkruidbestrijding op de verharding

In de openbare ruimte komen regelmatig locaties voor die moeilijker zijn te beheren, met name voor de onkruidbestrijding op verharding. Daarbij is er een spanningsveld met het klimaatbestendig maken van wijken, waarbij veel asfalt wordt omgezet in waterpasserende klinkerverharding. Hierdoor wordt het areaal voor onkruidbestrijding op verharding vergroot. Sinds er geen chemische middelen meer worden toegepast moet er slimmer worden omgegaan met onkruidbestrijding, waaronder het nemen van preventieve maatregelen.

De preventieve inrichtingsmaatregelen die in Huizen worden toegepast zijn onder andere:

- Obstakels als paaltjes, stootbanden en voethekjes zo veel mogelijk verwijderen. Alleen handhaven indien noodzakelijk voor de verkeersveiligheid of andere zwaarwegende belangen. Minder obstakels draagt ook bij aan een rustiger straatbeeld.
- Groen voor verharding.
- Op middenbermen of verkeersgeleiders waar een groene inrichting niet haalbaar is betonprint toepassen.
- Bij herinrichtingen of nieuw te plaatsen obstakels zoveel mogelijk de randen met een speciale kit dichten, waardoor er geen onkruidgroei mogelijk is.
- Ronde hoekstukken gebruiken bij bijvoorbeeld parkeervakken, waardoor de veegmachine met de borstels ook in de hoeken kan schonen en er minder voedingsbodem is voor onkruid.
- Betonprint in plaats van klinkerverharding toepassen in onder andere verkeersgeleiders.
- Goede kwaliteit straatwerk. Geen grote voegen of kapotte stenen.

Voorstel duurzame inrichting tbv onkruidbestrijding:

Doorgaan met huidige werkwijze: Onkruid voorkomen door waar mogelijk inrichtingsmaatregelen te nemen.

1.1.e. Inkoop plantmateriaal

Plantmateriaal zoals vaste planten, heesters en bomen wordt ingekocht bij bedrijven die aantoonbaar duurzame werkprocessen hanteren. Een bedrijf kan dit aantonen door in het bezit te zijn van een Groenkeur-certificaat, een onafhankelijk keurmerk in de groensector. Producten met een Groenkeur-certificaat voldoen aan de eisen uit het criteriadocument 'Duurzaam inkopen van groenvoorzieningen' van de overheid.

Eisen die in dit criteriadocument worden gesteld gaan onder ander over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Er mogen bij de teelt alleen middelen worden gebruikt die het milieu zo min mogelijk belasten. Tevens worden de stikstof- en fosfaatgebruiksnormen van duurzaam inkopen gehanteerd. Ook is de genetische kwaliteit van het plantmateriaal bekend. Bij de levering van planten in potten speelt het duurzaam materiaalgebruik van deze pot een rol. Kwekers maken een biodiversiteitsplan ter bevordering van de biodiversiteit op het bedrijf.

Het komt regelmatig voor dat plantmateriaal bij de wijkaannemer wordt ingekocht. Ook alle aannemers zijn gecertificeerd volgens de Groenkeur, dus ook via deze weg is duurzame inkoop geborgd.

Voorstel inkoop plantmateriaal:

Doorgaan met huidige werkwijze: Plantmateriaal wordt alleen ingekocht bij kwekers die werken met het certificaat Groenkeur.

1.2. Beheer en uitvoering

Het beheer van het openbaar groen wordt in Huizen uitgevoerd door 3 partijen: eigen medewerkers van de buitendienst, een vaste ploeg medewerkers van Tomin en aannemers. De aannemers werken op basis van wijkbestekken. De voorwaarde die in bestekken wordt gesteld, is dat een aannemer moet voldoen aan de Groenkeur. Zoals in paragraaf 1.1.e. genoemd is dit een keurmerk waarmee bedrijven kunnen aantonen dat zij voldoen aan hoge eisen van kwaliteit en duurzaamheid en werken volgens de vastgestelde normen met gediplomeerd personeel.

Een andere voorwaarde, is het werken volgens de huidige vastgestelde gedragscode Bestendig beheer openbare ruimte in het kader van de Natuurwet (voorheen Flora en Faunawet). Alle medewerkers moeten minimaal niveau 1 gecertificeerd zijn. Dit geldt ook voor de eigen medewerkers van het team Wijkbeheer en Service. Opzichters zijn niveau 2 en werkvoorbereiding/beleid is niveau 3 gecertificeerd, waarbij niveau 3 het meest uitgebreid is. In het beheersysteem Greenpoint is een koppeling gemaakt met de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF), hierin staan alle waarnemingen geregistreerd van beschermde planten en dieren.

1.2.a Onderhoud beplanting

Werken met beeldsystematiek

De wijkbestekken in Huizen worden grotendeels op basis van beeldsystematiek uitgevoerd. Dit houdt in dat een aannemer niet een vast aantal keer per jaar onderhoud pleegt, maar dat de aannemer aan de hand van vastgestelde normen bepaald wanneer er onderhoud nodig is. De aannemer wordt aan de hand van deze normen gecontroleerd op het werk. De beplantingsvakken worden in Huizen vooral op niveau A onderhouden, dit houdt in dat geringe onkruidgroei toegestaan is. Daarnaast zijn er normen gesteld voor onder andere de overhang van het groen en de aanwezigheid van zwerfafval. De kwaliteit van beplantingsvakken is essentieel om goed onderhoud te kunnen uitvoeren. Beplanting met veel open plekken of verouderde beplantingsvakken vormen veel onkruidgroei, waardoor er vaak onderhoud nodig is.

Het beeld dat gevraagd wordt, is seizoensgebonden. In de herfst en winter hoeft er niet overal geschoffeld of blad uitgeruimd te worden. Juist door het blad te laten liggen in beplantingsvakken vormt dit een voedingsbodem voor de beplanting.

Om het bestek goed uit te kunnen voeren is, naast de vakkundige inzet van de aannemer, een goede samenwerking met de wijkopzichter van essentieel belang. Wanneer er van beide kanten vertrouwen is, er wordt meegedacht en er een zekere mate van redelijkheid en billijkheid wordt gehanteerd

wordt het beste resultaat bereikt. Samen zijn we verantwoordelijk voor een goed verzorgde openbare ruimte. Op deze manier wordt in Huizen gewerkt, en daar wordt positief op gereageerd door aannemers.

Snoeien

Het snoeien van heestervakken wordt elk jaar tussen 1 januari en 15 maart uitgevoerd. Deze periode is voordat de planten beginnen uit te lopen, maar ook voor het broedseizoen van vogels. Indien het in de planning van de werkzaamheden beter uitkomt om al in de december op een aantal locaties te starten met snoeien is dit niet bezwaarlijk, maar langer doorgaan dan 15 maart is niet wenselijk.

Er wordt rekening gehouden met overwinterende dieren door in een bepaald gebied er voor te kiezen niet alles tegelijk te snoeien, maar juist bepaalde stukken onaangeroerd te laten. Hierdoor is er geen (tijdelijke) kaalslag in een buurt of straat.

Heestervakken worden gemiddeld eens per 3 à 4 jaar gesnoeid, indien nodig. Bij bosplantsoen is dit eens in de 6 à 8 jaar. Dit wordt op basis van inspectie door de wijkopzichter bepaald. Bij het snoeien wordt een groot deel van de beplanting kort afgezet. Om de kwaliteit van de beplantingsvakken te behouden is het nodig om in de grotere vakken zo nu en dan wat beplanting te rooien, zodat de rest van de beplanting de ruimte heeft om uit te groeien.

Om bewoners te informeren over de werkzaamheden wordt er een overzicht geplaatst in de Omroeper en op de website, en gedurende de werkzaamheden wordt er getwitterd waar er gewerkt wordt. Daarnaast worden er sinds 2016 borden geplaatst in de buurten waar gesnoeid gaat worden, waarbij verwezen wordt naar de website.

Voorstel onderhoud beplanting:

Doorgaan met huidige werkwijze: Beheer conform beeldsystematiek uitvoeren. Snoeiwerkzaamheden uitgebreid naar de inwoners communiceren en zo veel mogelijk rekening houden met de aanwezig fauna door kaalslag te voorkomen.

1.2.b. Maaibeheer

Het maaibeheer in Huizen gaat van zeer intensief, naar extensief. Het intensief maaien wordt op basis van de beeldsystematiek uitgevoerd. Het extensief maaien wordt vanwege de lage intensiteit op basis van frequentie uitgevoerd: 1 of 2 keer per jaar of 1 keer per 2 jaar.

Het voordeel van intensief maaien is dat het gras gebruiksgroen wordt, er kan op gespeeld en gesport worden. Daarnaast geeft het een rustig beeld in de woonwijken. Qua biodiversiteit heeft extensief beheer een grote voorkeur. Het is een natuurlijker beheer waardoor verschillende soorten begroeiing de kans krijgen, wat de aanwezigheid van verschillende soorten fauna stimuleert. Het draagt bij aan een natuurlijke balans, en kan onder andere helpen om plagen te voorkomen of te beheersen.

Niet alle locaties zijn geschikt om extensief te beheren. Wanneer te kleine oppervlakten op deze manier worden ingericht zorgt dit al snel voor een rommelig geheel. Uitgangspunt is dat bermen langs hoofdwegen en taluds langs bijvoorbeeld waterkanten goed geschikt zijn. Ook grotere velden in parken kunnen goed extensief beheerd worden. Waar mogelijk worden intensief beheerde graslanden omgezet naar extensief beheer.

Het maaisel dat vrijkomt bij extensief beheer kan goed gebruikt worden als grondstof voor verschillende doeleinden. Dit komt alleen nog niet vaak voor. De gemeente Huizen doet al een tijd onderzoek naar de mogelijkheden, en deelt deze bevindingen in de regio.

Voorstel maaibeheer:

Doorgaan met huidige werkwijze: Gras waar mogelijk extensief beheren en doorgaan met het onderzoeken van maaisel als grondstof.

1.2.c. Afval/grondstoffen uit de openbare ruimte

Er komen verschillende afvalstromen uit de openbare ruimte. De gemeente is hier verantwoordelijk voor. Waar mogelijk wordt hier circulair mee omgegaan, waardoor de stromen weer als grondstoffen ingezet kunnen worden. De uitsplitsing van afvalstromen staat onder andere beschreven in de kadernota 'Duurzame inrichting en beheer openbare ruimte' uit 2015.

Grond en zand dat vrijkomt bij onder andere schoffelveuil wordt op dit moment gezeefd op het gronddepot waarna het hergebruikt wordt in de omgeving. Dit is de meest circulaire en duurzame wijze van werken. De huidige regelgeving is soms tegenstrijdig met de circulaire doelstelling van het rijk en kan processen omtrent afval- of grondstoffen inzameling juist bemoeilijken waardoor dit uiteindelijk minder duurzaam is.

Voorstel afval/grondstoffen uit de openbare ruimte:

Doorgaan met huidige werkwijze: Vrijkomende stoffen uit de openbare ruimte zo hoog mogelijk in de kringloop van grondstoffen terugbrengen.

2. Plagen in de openbare ruimte

In Nederland kennen we verschillende plagen in de vorm van bijvoorbeeld plaagdieren en invasieve exotische planten. Sommige hiervan zijn enkel hinderlijk en geven weinig overlast. Andere verdienen meer aandacht doordat deze gevaarlijke situaties kunnen veroorzaken zoals vernieling van kapitaal-goederen of een gevaar voor de volksgezondheid. Een aantal van deze plagen die in Huizen voorkomt en de beheersing hiervan worden in deze paragraaf beschreven. Mede door klimaatsverandering kan het zijn dat deze lijst in de toekomst aangevuld moet worden, denk bijvoorbeeld aan de Aziatische boktor die in verschillende gemeenten al voor veel overlast zorgt.

2.1. Plaagdierbeheersing

2.1.a. Eikenprocessierups

De eikenprocessierups (*Thaumethoea processionea*) is de rups van een nachtvlinder. De naam zegt het al; deze rupsen zijn gek op eiken, de Europese soorten zijn favoriet (*quercus robur*). Indien de plaagdruk groter wordt, zijn ook Amerikaanse eiken en incidenteel andere boomsoorten geliefd. 's Nachts gaan de rupsen groepsgewijs - in processie - op zoek naar voedsel (eikenbladeren).

De rupsen kennen 6 larvenstadia, dit houdt in dat de rups 5 keer vervelt. Vanaf het derde stadium ontwikkelt de rups brandharen, elk opvolgend stadium worden dit er meer. Dit gebeurt met name in de periode mei – juli. Bij het vervellen komen veel brandharen in het nest van de rups terecht. Mensen en huisdieren zijn gevoelig voor deze brandharen. De reactie verschilt van huidirritatie tot benauwdheid en in zeldzame gevallen tot een allergische reactie die met antihistaminica of ontstekingsremmers behandeld moet worden.

Brandharen blijven achter in de nesten en worden verspreid door de wind. Dit kan 6 tot 8 jaar nadat de rupsen verdwenen zijn nog voor overlast zorgen. De irritatie die brandharen bij mensen en dieren kunnen veroorzaken, maakt de eikenprocessierups een gevaar voor de volksgezondheid. Daarom moet actief bestreden worden.

Situatie in Huizen

In Huizen staan circa 24.000 solitaire bomen, bijna 20% hiervan zijn eiken. Veel eiken staan in een laanstructuur langs wegen en fietspaden. Door de laanstructuur en de monocultuur van eiken kan de eikenprocessierups zich makkelijk over een gebied verspreiden. In één laan of straat zijn daarom vaak meerdere nesten te vinden. Piekgebieden in Huizen zijn onder andere de Huizermaatweg, de Naarderstraat en het Bad Vilbelpark.

De hoeveelheid nesten is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Een droge winter in combinatie met een droog en warm voorjaar zijn ideale omstandigheden voor de rups. Door de klimaatsverandering is de verwachting dat de overlast van de rupsen de komende jaren alleen maar zal toenemen. Het jaar 2017 is daar een uitstekend voorbeeld van. Door het warme en droge voorjaar was de hoeveelheid gevonden nesten 5 keer zo hoog als voorgaande jaren (ruim 200 nesten). In andere delen van Nederland liep dit aantal op tot 9 keer zo veel nesten.

Beheersing

Bestrijding van de eikenprocessierups is niet verplicht. De gemeente is wegbeheerder en eigenaar van de bomen in de openbare ruimte en heeft een zorgplicht. Ingrijpen is daardoor vrijwel altijd

noodzakelijk. Dit kan in de vorm van waarschuwen en wegen afzetten, tot preventief of reactief bestrijden. De keuze van handelen is mede afhankelijk van de omvang van de plaag, de mate van aanwezigheid van mensen en de overlast.

Een boomeigenaar is zelf verantwoordelijk, dit geldt ook voor bomen op particuliere grond. De gemeente verwijdt deze nesten niet, maar kan inwoners wel adviseren of doorverwijzen naar een beheersingsbedrijf.

Wegzuigen van nesten

Beheersing is op een aantal manieren mogelijk. Vooralsnog is één van de meest effectieve en milieubesparende reactieve methodes het met specialistisch materiaal wegzuigen van de nesten. Na het wegzuigen worden de rupsen op hoge temperatuur verbrand. Dit is de methode die in Huizen wordt toegepast. In het vroege voorjaar, voordat de rupsen brandharen ontwikkelen, worden bomen geïnspecteerd op nesten. Indien er een nest ontdekt is wordt de boom gemerkt door middel van een rood-wit lint, waarna een specialistisch bedrijf de nesten wegzuigt.

Het is onmogelijk om tot 100% te bestrijden. Daarom wordt er onderscheid gemaakt tussen locaties met een hoge of lage risicofactor. Locaties met een hoge risicofactor zijn gebieden waar regelmatig veel mensen verblijven of langskomen. Voorbeelden zijn bomen langs fiets- en voetpaden, drukke wegen, speeltuinen, nabij scholen en in woonwijken. Hier wordt altijd bestreden. Locaties met een lage risicofactor zijn bosplantsoenen in bijvoorbeeld parken of bosgebied. Deze locaties worden niet actief bestreden.

Natuurlijke vijanden stimuleren

In bosgebieden komen eikenprocessierupsen minder voor. Natuurlijke vijanden van de rupsen hebben een beter leefgebied in de bossen, waardoor de hoeveelheid rupsen meer in balans is.

Het stimuleren van natuurlijke vijanden kan een aanvullende beheersmethode zijn. Natuurlijke vijanden zijn bijvoorbeeld koolmeesjes. Door het ophangen van nestkasten kan de populatie van de koolmezen worden gestimuleerd in gebieden waar de eikenprocessierups veel voorkomt.

Naast de koolmeesjes zijn er ook insecten die de rupsen eten zoals de sluipwesp en – vlieg en bepaalde loopkevers. Deze insecten geven niks om strak gemaaid gazons, maar gedijen des te beter in extensief beheerde bermen. Extensief maaibeheer kent meer voordelen en zal waar mogelijk en wenselijk meer worden toegepast, zie ook paragraaf 1.2.b.

Ongewenste methoden

Er zijn meer manieren om de eikenprocessierups te bestrijden. De volgende methoden zullen niet in Huizen worden toegepast:

- Branden: Hiermee bestaat een zeer grote kans op schade aan de boom en tijdens het branden vallen de rupsen uit de boom, met de kans op bermbranden. Maar het ergste zijn de brandharen die zich door deze methode tot wel 100 meter vanaf de boom kunnen verspreiden.
- Bestrijdingsmiddelen: Door bomen in te spuiten met een chemisch of biologisch bestrijdingsmiddel kan de eikenprocessierups preventief bestreden worden. Chemische middelen worden in Huizen niet toegepast in de openbare ruimte. Biologische bestrijdingsmiddelen hebben als nadeel dat ze niet alleen de eikenprocessierups aantasten, maar ook andere rupsen en insecten die niet bestreden hoeven te worden.

Ontwikkelingen

Er wordt veel onderzoek gedaan naar duurzame beheersing van de eikenprocessierups. Inmiddels is ook beheersing door het inzetten van nematoden (rondwormen) toegestaan. Een middel dat de nematoden bevat wordt op de bomen gespoten waarna de rondwormen zich in de rupsen dringen waardoor deze afsterven. Dit heeft verder geen gevolgen voor het milieu. Deze methode is echter nog relatief gecompliceerd en duur. De komende jaren wordt hier meer onderzoek naar gedaan. Een ander onderzoek dat gedaan wordt is het onderbreken van de processie waardoor de rupsen geen voedsel meer kunnen vinden. Beide methoden zijn milieuvriendelijk en zouden bij verdere ontwikkeling een optie kunnen zijn in Huizen.

Voorstel bestrijding eikenprocessierups:

Huidige bestrijdingsmethode door middel van het wegzuigen van nesten doorzetten en duurzame nieuwe technieken blijven volgen. Chemische bestrijding en branden niet toestaan. Natuurlijke vijanden stimuleren door op een aantal plaagdrukgevoelige locaties nestkasten op te hangen.

2.1.b. Bladluis

Bladluis is een algemeen voorkomende plaag in Europa. In de openbare ruimte is de bladluis vooral te vinden op lindebomen. Met name oudere, minder vitale bomen zijn favoriet bij de bladluis. De luis doet zich tegoed aan de sapstromen in het blad, dat vol suikers zit. Het residu dat vervolgens vrijkomt druipst naar beneden als plakkerig goedje, de zogenaamde honingdauw. De honingdauw kan een goede voedingsbodem zijn voor schimmels (roetdauw).

Het vrijkomen van honingdauw zorgt voor overlast in woonwijken. Met name bij lindes nabij parkeervakken, wanneer het op auto's terecht komt. Er worden regelmatig meldingen gedaan van overlast. De honingdauw is verder niet schadelijk en kan goed met water worden afgespoeld. De overlast is heviger bij lange droge periodes. Na een flinke regenbui wordt veel luis weggevaagd waardoor de overlast (tijdelijk) afneemt.

Situatie Huizen

In Huizen staan een kleine 2000 lindes. Een groot deel hiervan staat in de omgeving van het oude dorp en een gedeelte staat daar al meer dan 100 jaar. Veel bomen staan langs parkeervakken. Ondanks dat bomen overlast kunnen geven door de honingdauw is dit geen reden om de bomen te kappen. Net zoals bladval of vruchtvorming geen reden tot kappen is. Bij extreme gevallen zal de situatie afzonderlijk beoordeeld worden.

Een manier om de luisoverlast wat in te perken is het inzetten van natuurlijke vijanden. Dit wordt in Huizen toegepast door zakjes met larven van lieveheersbeestjes en gaasvliegjes op te hangen bij overlastgevendende bomen. De larven eten de luizen op, waardoor de luispopulatie wat wordt beperkt. Het roeit de luis dus niet volledig uit.

Bij herinrichtingen wordt er rekening gehouden met welke boomsoorten worden geplant. Lindes kunnen beter niet meer langs parkeervakken of in smalle straten worden gebruikt. Deze kunnen beter in ruime groenvakken worden gezet, waar ze geen overlast veroorzaken. Er zijn inmiddels nieuwe

variëteiten lindes op de markt die veel minder luisgevoelig zijn, deze zouden wel langs parkeervakken geplaatst kunnen worden.

Voorstel beheersing luisoverlast:

Doorgaan met de huidige werkwijze: inzet van natuurlijke vijanden bij bekende overlast-gevende bomen. Bij herinrichtingen rekening houden met de boomsoort. Verder geen aanvullende maatregelen nemen.

2.1.c. Ratten

In Nederland komen twee soorten ratten voor; de bruine rat en de zwarte rat. Ratten kunnen ziekten met zich meedragen zoals de ziekte Van Weil, daardoor vormen ze een gevaar voor de volksgezondheid en moeten ze bestreden worden. De gemeente is alleen verantwoordelijk voor de openbare ruimte, en dus niet op particulier terrein.

Situatie Huizen

In Huizen komt alleen de bruine rat voor. Sinds is er een verbod is op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is een lichte stijging merkbaar in het aantal meldingen van ratten.

Beheersing

Ratten worden in Huizen zowel in de openbare ruimte (waar mogelijk) als bij inwoners op kosten van de gemeente bestreden door een erkend beheersingsbedrijf. Ratten mogen alleen nog chemievrij bestreden worden, bijvoorbeeld door vallen en klemmen. In den lande neemt de overlast door ratten toe, met name in grote steden, waardoor een bestrijdingsplan noodzakelijk is. In Huizen is de overlast nog beperkt, en te beheersen met de huidige werkwijze.

Voorstel rattenbeheersing:

Doorgaan met de huidige werkwijze: chemievrije rattenbeheersing in de openbare ruimte en bij particulieren door een erkend plaagdierbeheersingsbedrijf, op kosten van de gemeente.

2.1.d. Vossen

Vossen komen steeds vaker voor in de bebouwde kom en kunnen hier voor overlast zorgen. Het kapbijten van vuilniszakken, leegroven van kippenhokken of het graven van holen zijn enkele voorbeelden van mogelijke overlast.

Situatie Huizen

In Huizen is er weinig overlast door vossen in de openbare ruimte. De uitzondering hierop is bij de Nieuwe Begraafplaats aan de Naarderstraat. Het komt geregeld voor dat vossen gangen graven nabij een graf. Dit kan voor vervelende situaties zorgen. De overlast is in 2017 wat afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Vossen mogen bestreden worden, bijvoorbeeld door ze te vangen of af te

schieten. Dit is alleen niet toegestaan bij begraafplaatsen, enkel met een ontheffing van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Dan moet de noodzaak tot bestrijden heel hoog zijn. Er kunnen wel preventieve maatregelen genomen worden om te zorgen dat de vos zoveel mogelijk geweerd wordt.

Voorstel beheersing vossenoverlast:

Doorgaan met huidige werkwijze. Bij de Nieuwe Begraafplaats waar mogelijk preventieve maatregelen nemen. Indien de overlast verergerd zal een bestrijdingsplan worden opgesteld met de voorwaarde dat een ontheffing door de RVO wordt verleend.

2.1.c. Mollen

Mollen komen vaak voor, ook in Huizen ontsieren de hoopjes grond regelmatig de grasvelden. Voor het maaiseizoen start worden de grasvelden 'gesleept' en 'gerold', waarmee de molshopen verdwijnen. Hiermee verdwijnen de mollen zelf uiteraard niet, en zullen ook de molshopen altijd blijven.

Mollen worden in de gazons niet bestreden. De uitzondering hierop is bij de hiervoor ingerichte trap- en sportvelden. Molshopen kunnen hier blessures veroorzaken bij de sporters, wanneer er in een kuil gestapt wordt. De mollen worden in deze situatie door een erkend beheersingsbedrijf weggevangen.

Voorstel beheersing mollenoverlast:

Doorgaan met huidige werkwijze: alleen bij trap- en sportvelden worden mollen weggevangen door een erkend beheersingsbedrijf.

2.1.e. Wespen

Een wespennest kan zeer vervelend zijn. Wespen worden agressief en vallen aan wanneer je dicht bij het nest in de buurt komt.

Situatie Huizen

Wespennesten in de openbare ruimte worden bestreden indien ze in een drukbezocht gebied voorkomen, zoals woonwijken of langs fiets- en voetpaden. Wespennesten die bijvoorbeeld in bosplantsoenen voorkomen en niet voor overlast zorgen, worden niet verwijderd. De nesten worden in opdracht van de gemeente door een erkend beheersingsbedrijf verwijderd. Dit komt een enkele keer per jaar voor. Wespennesten bij particulieren worden niet door de gemeente bestreden, er wordt wel doorverwezen naar beheersingsbedrijven.

Voorstel beheersing wespen:

Doorgaan met huidige werkwijze: alleen in drukbezochte gebieden worden wespennesten in opdracht van de gemeente door een erkend beheersingsbedrijf verwijderd.

2.2. Invasieve exoten

Invasieve exoten worden ook wel 'uitheemse soorten' genoemd. Het zijn planten en dieren die als gevolg van menselijk handelen in een nieuw leefgebied terecht zijn gekomen, waar ze van oorsprong niet thuishoren. Door het ontbreken van natuurlijke vijanden kunnen de soorten zich ongestoord uitbreiden met alle gevolgen voor onze (leef)omgeving van dien.

Sinds 2016 geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke planten en dieren. Deze soorten staan op de Unielijst. Voorwaarde om in de lijst te worden opgenomen is dat het verbod moet bijdragen aan de bestrijding en het voorkomen van verdere verspreiding. Afgelopen jaar is deze lijst uitgebreid met onder andere de Reuzenberenklauw. Opvallend is dat de Japanse duizendknoop niet in deze lijst is opgenomen. De Japanse duizendknoop komt al in grote delen van Europa voor, en bestrijding is zeer moeilijk.

2.2.a. Japanse duizendknoop

De Japanse duizendknoop is een invasieve exoot. Hij zorgt voor schade aan onze natuur en groenvoorzieningen, maar ook aan funderingen en wegen. Door de snelle groei en het dichte bladerdek kunnen andere, inheemse planten zich niet meer handhaven in een duizendknoopbegroeiing. Hierdoor ontstaan monoculturen waardoor de biodiversiteit op deze plaatsen verdwijnt. Er zijn weinig insecten, schimmels of andere organismen die van deze plant leven of hem aantasten.

1. De plant kan makkelijk 2 meter hoog worden.

2. De stengels groeien dwars door kieren in beton en asfalt.

De plant vormt een groot risico voor funderingen, wegen en constructies. Door de enorme groei-kracht en een sterk en groot wortelpakket is de plant in staat in de kleinste kieren te groeien en wegen en funderingen open te breken. Hierdoor kan forse schade ontstaan aan kapitaalgoederen. Daarnaast bevat de plant worteluitlopers en 'knopen' op bovengrondse plantdelen. Dit betekent dat hij vanuit alle worteluitlopers of plantdelen waar 'knopen' in voorkomen kan uitlopen en een nieuwe plant kan vormen. Hierdoor kan de plant zich snel verspreiden door bijvoorbeeld maaiwerkzaamheden of grondverplaatsingen.

Bestrijding

Ondanks dat bestrijding wettelijk gezien niet verplicht is, is de noodzaak tot bestrijding de afgelopen jaren gegroeid. Er zijn veel onderzoeken en proeven gedaan, maar bestrijding blijkt een ontzettend moeilijke zaak. De meeste methodes zijn niet voldoende om de plant uit te roeien, maar dragen hooguit bij aan de beheersing ervan.

Er zijn verschillende bestrijdingsmethoden onderzocht, zowel chemisch als niet-chemisch. Op nationaal niveau heeft Probos sinds 2013 in opdracht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een praktijkproef uitgevoerd. Op meer dan 100 groeilocaties zijn vier jaar lang 5 bestrijdingsmethoden in verschillende varianten toegepast; afdekken, intensief maaien, afgraven, begrazing en met bestrijdingsmiddelen. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de inzet van de natuurlijke vijand van de plant, de Japanse bladluis. Heet water wordt ook gebruikt bij bestrijding, maar hier is nog geen grootschalig onderzoek naar gedaan.

Afdekken van de groeiplaats

Hierbij moet de totale groeiplaats gedurende een langere periode worden afgedekt met zware kwaliteit afdekplastic, omdat anders de stengels alsnog makkelijk door het plastic heen groeien. In de praktijk blijkt deze methode erg bewerkelijk en weinig succesvol.

Intensief maaibeheer

Het beheren van de plant door deze consequent regelmatig te maaien en de plantresten af te voeren. Risico hierbij is dat wanneer niet alle plantresten worden afgevoerd de plant zich verder verspreid, dat risico is nog groter bij machinaal maaien doordat er veel kleine stukjes vrij komen. De plant put zelfs bij wekelijks maaien niet uit, waardoor enkel het maaien de plant nooit zal bestrijden.

Afgraven van de totale groeiplaats

Het volledig uitgraven van de plant inclusief wortelgestel tot 2 meter diepte en 5 meter buiten de standplaats is een enorme onderneming en erg kostbaar. Bomen in het groeigebied moeten worden gekapt en ook andere aanwezige planten worden afgegraven. De geïnfecteerde grond moet worden afgevoerd naar een verwerker en niet-gebiedseigen grond wordt teruggebracht. Dit heeft grote invloed op de bodemkwaliteit. Wanneer er toch resten in de omgeving achterblijven zal de plant weer terugkomen. Deze methode wordt vrijwel niet toegepast.

Begrazing

Bij deze methode worden Kempische heideschape een aantal keer per groeiseizoen ingerasterd op een klein stuk grasland met duizendknoop. De dieren prefereren de duizendknoop niet, maar worden op deze manier gedwongen de plant te eten. Dit kan ten koste gaan van de conditie van de schape. Daarbij draagt het op geen enkele manier bij aan de bestrijding van de plant, maar slechts aan de beheersing net zoals bij het maaien.

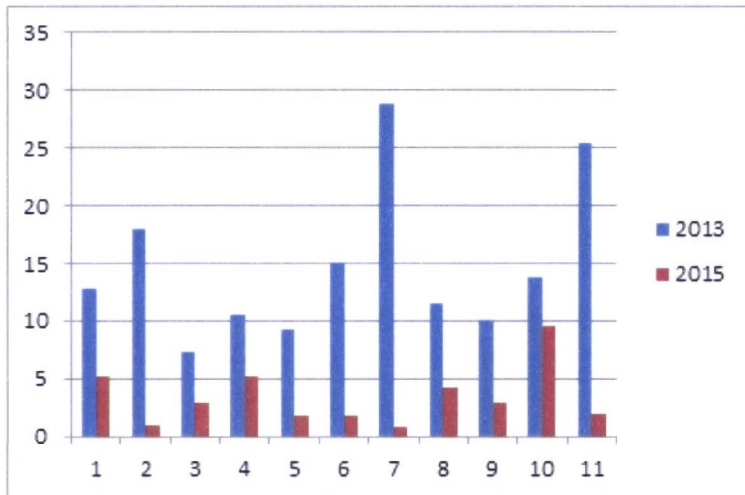
Chemische bestrijding

Het is voor gemeenten sinds 2016 niet toegestaan bestrijdingsmiddelen met het werkzame bestanddeel glyfosaat in te zetten. De wet voorziet in enige uitzonderingen op het verbod. Zo mag onder andere de Japanse duizendknoop nog steeds chemisch worden bestreden. Eind 2017 wordt er door het Europees Parlement besloten of er een totaalverbod op glyfosaat komt. Vooralsnog ziet het er naar uit dat dit vanaf 2022 in zal gaan. Of hiermee ook de uitzondering voor de chemische bestrijding van de Japanse duizendknoop komt te vervallen is nog niet bekend.

De chemische bestrijdingsmethoden blijken veruit het meest succesvol. Het bestrijden met een glyfosaathoudend middel kan op verschillende manieren, vaak wordt een combinatie toegepast.

Injectie

De beste toepassing is door middel van injectie, zie ook de bijgevoegde tabel met de resultaten van de proef van Probos. Bij deze methode worden de stengels op een locatie met duizendknoop éénmaal per groeiseizoen geïnjecteerd met glyfosaat. De behandeling vindt rond september plaats. Dan is de plant uitgebloeid, waardoor de energie voor hergroei beperkt is. Daarbij trekt de plant in het najaar de sapstromen uit de stengels en bladeren terug in de wortels om zich klaar te maken voor de winter. Als precies vóór dit moment de stengels met gif worden geïnjecteerd, slaat de plant dit op in de wortels en sterft binnen een paar weken af.

3. Aantal stengels per m² in 2013 en 2015 voor 11 locaties in de praktijkproef van Probos waarbij de stengels zijn geïnjecteerd met glyfosaat.

Voordeel van deze methode is dat het een zeer gerichte aanpak is. Doordat het gif rechtstreeks in de plant wordt gespoten is er vrijwel geen omgevingscontact. Het middel is 2 tot 3 weken actief, waarna het uiteenvalt in andere stoffen. De plant is tegen die tijd afgestorven. De hoeveelheid schadelijke stoffen die door deze methode in de grond achterblijft is zeer minimaal.

Op dit moment is de toepassing door middel van injectie niet toegestaan. In 2016 is er een verbod ingevoerd op producten met glyfosaat in combinatie met het hulpmiddel tallowamine. Dit houdt in dat er nog maar een beperkt deel van de glyfosaathoudende producten gebruikt mag worden. In de gebruiksvoorschriften zoals vastgesteld door het College voor de toelating van gewasbescherming en biociden (Ctgb) is het toepassen door injectie voor professioneel gebruik niet opgenomen. De gemeente Amersfoort heeft in 2017 tijdelijke vrijstelling gekregen van het ministerie van Economische Zaken om deze methode toe te passen. Amersfoort is de eerste gemeente die deze methode grootschalig toepast. Ondertussen wordt er gelobbyd om deze methode algemeen toe te staan. De verwachting is dat dit in de zomer van 2018 ingevoerd is.

4. Het injecteren van de stengels.

Stobbenbehandeling

Stengels die te klein zijn om te injecteren kunnen worden behandeld door de stobbe van de afgemaaide plant met een kwastje in te smeren met het bestrijdingsmiddel. Dit heeft hetzelfde effect als injectie, en ook hier is de behandeling zeer plaatselijk waardoor omgevingseffecten beperkt worden.

Bladbesproeiing

Bij bladbesproeiing wordt het middel over de planten verneveld. Deze methode is minder effectief dan injectie, maar is veel makkelijker en sneller toe te passen. Bij braakliggende bouwterreinen waar de duizendknoop ontdekt is of bij zeer grote hoeveelheden kan dit een uitkomst zijn. De omgevings-effecten zijn wel groter door verneveling. De andere planten en dieren die in het geïnfecteerde gebied voorkomen worden ook aangetast.

Japanse bladluis

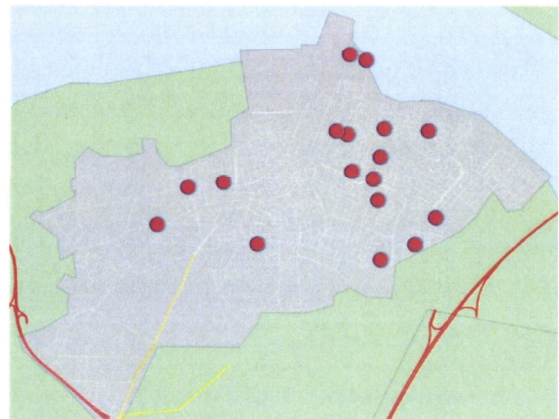
Onlangs is ontdekt dat de Japanse bladluis (*Aphalara itadori*) de natuurlijke vijand is van de Japanse duizendknoop. Van oorsprong komt deze luis niet in Europa voor. In Nederland wordt sinds 2013 onderzoek naar deze soort gedaan. Grootschalige inzet is nog niet aan de orde, maar zelfs bij grootschalige uitzet is ook dit geen bestrijding maar enkel beheersing.

Heet water behandeling

Verschillende grondeigenaren doen proeven om de duizendknoop te bestrijden met heet water. Ofwel door injecteren, besproeien of hete stoom de grond in te brengen. Deze proeven zijn allemaal nog vrij nieuw, en de eerste resultaten zijn over het algemeen nog niet erg veelbelovend. In Huizen is dit afgelopen zomer toegepast bij het Gooierhoofd. Het hete water draagt wel bij aan het verminderen van de populatie, maar roeit de plant niet uit. Gemiddeld is een bovengrondse vermindering van 30% waar te nemen, maar naar alle waarschijnlijkheid heeft het weinig invloed op de wortels.

Situatie in Huizen

In Huizen is het afgelopen jaar door de wijkopzichters geïnventariseerd waar in Huizen de Japanse duizendknoop voorkomt. Vooralsnog zijn er 18 locaties bekend, verspreid over heel Huizen (zie plattegrond). Deze locaties zijn vastgelegd in ons beheersysteem. Het is goed mogelijk dat er nog meer locaties zijn geïnfecteerd die nog niet bij ons bekend zijn, waaronder in particuliere tuinen.

De overlast is op dit moment nog beperkt. De huidige beheermethode frequent maaien en het maaisel af te voeren. Zoals eerder beschreven is dat geen bestrijding en kan het zelfs bijdragen aan verdere verspreiding indien niet zeer zorgvuldig uitgevoerd. Dat de overlast op dit moment nog beperkt is, wil niet zeggen dat er geen actie ondernomen moet worden.

Verschillende gemeenten, waaronder de gemeente Amersfoort, hebben te lang gewacht met bestrijding waardoor ze nu zeer grote problemen ondervinden. In Amersfoort is een plan opgesteld om in 2,5 jaar de bestrijding aan te gaan door middel van injecteren. De kosten hiervan bedragen bijna een half miljoen euro. De situatie in Amersfoort is veel ernstiger dan in Huizen (ruim 400 locaties in de openbare ruimte en bijna 300 op particulier terrein). Wanneer er echter geen actie wordt ondernomen kan het zo zijn dat ook in Huizen de plant zich verder verspreid en voor grote problemen en hoge kosten gaat zorgen.

Voorstel aanpak Japanse duizendknoop in Huizen:

Inventarisatie

Globaal is in kaart gebracht waar de duizendknoop zich in Huizen ophoudt. De eerste stap van de bestrijding is het volledig in kaart hebben, dus ook op particulier terrein. Bewoners worden opgeroepen hun eigen terrein te inspecteren en indien de duizendknoop ontdekt wordt dit te melden aan de gemeente.

Opstellen van protocollen

Er worden protocollen vastgesteld wanneer er in gebieden waar de Japanse duizendknoop voorkomt gewerkt wordt. Denk hierbij aan maaiwerkzaamheden en grondverzet bij projecten. Daarbij moet worden vastgelegd hoe wordt omgegaan met vrijgekomen materiaal. Belangrijke partner hierin is de GAD, om inwoners te informeren resten van de Japanse duizendknoop niet bij het groenafval te gooien maar bij het restafval zodat het wordt verbrand. Deze protocollen dragen bij aan het voorkomen van de verdere verspreiding. Bijvoorbeeld, grond die vrijkomt uit een geïnfecteerd gebied mag niet ergens anders worden toegepast maar moet naar een erkende verwerker worden gebracht of volledig geschoond worden, aantoonbaar met een certificaat.

Bestrijding

Het is duidelijk dat injecteren met glyfosaat de meest effectieve methode is. Dit staat echter haaks op het huidige landelijk opgelegde en gemeentelijk beleid waarbij geen gif meer wordt toegepast in de openbare ruimte. Voorgesteld wordt om de resultaten van de gemeente Amersfoort van dit jaar af te wachten. Indien hieruit blijkt dat de methode succesvol is en de negatieve gevolgen voor de omgeving beperkt zijn, kan in Huizen ook een plan worden opgesteld om de bestrijding op dezelfde manier aan te pakken in zowel de openbare ruimte als bij tuinen van inwoners. Hierbij moet dan worden afgeweken van het beleid.

Naast de chemische bestrijding is er nog een alternatieve bestrijdingsmethode noodzakelijk, omdat chemische middelen op een halve meter vanaf een waterloop niet mogen worden toegepast. Welke methode hiervoor het beste ingezet kan worden, dient nader onderzocht te worden.

Communicatie

Bewoners moeten geïnformeerd worden over de Japanse duizendknoop en alle gevolgen die de plant met zich meebrengt. Daarbij vragen we bewoners te helpen bij het lokaliseren van de plant, bijvoorbeeld via een MOR-melding. Mogelijke communicatiemethoden zijn door inwoners een brief te sturen, een aparte pagina op de gemeentelijke website aan te maken, een artikel in de Omrooper te plaatsen en social media in te zetten.

Wanneer er wordt gekozen voor chemische bestrijding moet dit zeer goed uitgelegd worden, aangezien Huizen eigenlijk gif-vrij wil zijn. In de gemeente Alphen aan de Rijn is deze uitleg niet zorgvuldig gebeurd, waardoor inwoners een petitie zijn gestart om over te gaan op chemievrije bestrijding. Zoals in deze notitie is uitgelegd, bestaat er nagenoeg geen succesvol alternatief in de vorm van chemievrije bestrijding.

Naast het informeren van de inwoners van Huizen is het ook belangrijk om bedrijven als tuincentra, hoveniers en bloemisten te betrekken, zodat er bijvoorbeeld geen duizendknoop verkocht wordt of gebruikt wordt in bloemstukken. Maar ook de eigen medewerkers en aannemers die in Huizen aan

het werk zijn dienen op de hoogte te zijn. Andere partijen die dienen te worden betrokken zijn onder andere het GNR, buurgemeenten en de GAD.

Samenvatting voorstel aanpak bestrijding Japanse duizendknoop:

1. *Doorzetten van het inventariseren en lokaliseren van de plant. (2017-2018)*
2. *Werkprotocollen opstellen omtrent het werken in een met Japanse duizendknoop geïnfecteerd gebied om verdere verspreiding te voorkomen.*
3. *Plan van aanpak maken voor de (chemische) bestrijding van de Japanse duizendknoop. (2018)*
4. *Communicatieplan opstellen om inwoners en andere betrokken partijen te informeren en verdere verspreiding van de Japanse duizendknoop te voorkomen (2018-2019)*

Indien met bovenstaande akkoord wordt gegaan zal er een plan worden uitgewerkt, inclusief een kostenraming, welke zal worden voorgelegd aan de raad.

Het alternatief is doorgaan met de huidige methode; beheren middels maaien. Dit is niet gewenst. Hierdoor is de kans op verdere verspreiding van de plant groot, waardoor de ook de schade die plant kan aanrichten zal toenemen.

1.2.b. Reuzenberenklauw

Er bestaan circa 60 soorten berenklauw. Hiervan komen er maar twee soorten in Nederland voor: de inheemse Gewone berenklauw en de uitheemse Reuzenberenklauw. Het verschil zit vooral in de hoogte: de Gewone berenklauw is tussen de 90 cm en 1,5 meter hoog; de Reuzenberenklauw kan in uitzonderlijke gevallen wel 4 meter hoog worden. De bladeren van de Reuzenberenklauw zijn ook groot, tot wel een meter lang, en zijn scherp getand met aan de onderzijde stevige haren. De behaarde stengel is hol met paarse vlekken.

Net als je Japanse duizendknoop is de Reuzenberenklauw een invasieve soort, wat inhoudt dat het door de snelle groei en zaadvorming in korte tijd een groot gebied kan bezetten. Andere vegetaties krijgen door het dichte bladerdak geen kans. Overigens zijn nectarzoekende insecten zoals bijen wel dol op de bloemen van de berenklauw.

Het gevaar van de Reuzenberenklauw zit vooral in het sap. Dit sap komt redelijk makkelijk vrij bij kneuzing van het blad of de stengels. Het bevat de stof furocoumarinen, een fototoxische stof welke bij mensen en dieren tot zeer ernstige brandwonden kan leiden wanneer de huid ermee in aanraking komt. Dit gebeurt alleen in combinatie met zonlicht.

Tot twee weken na het in contact komen met het sap kunnen er heftige blaren ontstaan waar men maandenlang last van kan hebben. Als de blaren verdwijnen blijven er vaak donkere littekens over. Dieren die de stengels doorbijten kunnen hier ook last van krijgen. Vanwege het gevaar voor de volksgezondheid en vanwege de invasieve aard van de plant dient de Reuzenberenklauw bestreden te worden.

De Gewone berenklauw is inheems, niet invasief, en het sap is nauwelijks giftig. Bestrijding van de Gewone berenklauw is dan ook niet noodzakelijk.

Bestrijding

Reuzenberenklauw staat sinds augustus 2017 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat, mag onder andere niet meer worden verhandeld. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zo veel mogelijk wordt voorkomen. De NVWA ontwikkelt in samenwerking met andere betrokken partijen een eliminatie- en beheerplan voor onder andere de Reuzenberenklauw. Wanneer dit bestrijdingsplan openbaar gemaakt wordt, is nog niet bekend.

Er is al veel onderzoek gedaan naar de bestrijding van de Reuzenberenklauw, en er zijn effectieve methoden gevonden. Alle methoden zijn wel een kwestie van de lange adem. De zaden van de plant kunnen tot 7 jaar kiemkracht behouden. Voor effectieve bestrijding is het van belang dat de plekken in ieder geval 7 jaar lang op tijd worden nagelopen, voordat de eventueel nog aanwezige planten nieuwe zaden vormen. Jonge planten ontwikkelen pas bloemen met zaad in het derde groeiseizoen, bij bestrijding zal daardoor direct een duidelijke afname van de plant te zien zijn.

Maaien

Het maaien van plant is een bewezen effectieve bestrijdingsmethode. Om effectief te zijn dient dit wel zorgvuldig te gebeuren. De plant vormt na het maaien snel nieuwe scheuten, en kan versneld bloemen vormen (noodbloei). Door de sterke groeikracht van de plant is het noodzakelijk om minimaal 5 keer per groeiseizoen te maaien, voor de bloemvorming. De resten hoeven niet te worden afgevoerd. Deze methode kan versterkt worden door de plekken na het maaien in te zaaien met gras, hierdoor kunnen eventueel achtergebleven zaden van de berenklauw moeilijker ontkiemen.

Uitsteken

Uit onderzoek is gebleken dat door uitsteken op 20 cm diepte, waarbij de plant net onder de wortelhals wordt afgesneden, de plant volledig afsterft. Dit kan het beste in het vroege voorjaar, voordat de planten in bloei komen en zaad hebben gevormd. Vervolgens moeten de locaties minimaal 2 keer hetzelfde groeiseizoen worden nagelopen op eventuele overgebleven planten. Deze methode is effectief, maar wel erg arbeidsintensief en alleen aan te raden bij kleine populaties.

Begrazen

In verschillende gemeenten is het al eens toegepast, het inzetten van bepaalde soorten varkens en schapen bij de bestrijding tegen de berenklaauw. De dieren eten liever de berenklaauw dan gras vanwege het hoge eiwitgehalte. Er moet voor gewaakt worden dat de dieren niet te veel berenklaauw binnenkrijgen, hierdoor kunnen ze zichzelf vergiften. Deze methode werkt alleen bij langere intensieve begrazing, minimaal 2 jaar achter elkaar vanaf het vroege groeiseizoen. Dit kan een uitkomst zijn voor grotere gebieden, weilanden en bermen. In woonwijken is het lastiger toepasbaar en zijn andere methoden geschikter.

Chemische bestrijding

Bestrijding door middel van glyfosaat, geïnjecteerd of via verstuiving, is ook een effectieve methode. In de huidige wetgeving is, net als voor de Japanse duizendknoop, een vrijstelling voor het gebruik van glyfosaat bij de bestrijding van de Reuzenberenklaauw. Er zijn echter genoeg andere opties, waardoor de inzet van gif hier niet noodzakelijk is.

Biologische bestrijding

Er is een methode waarbij een biologisch middel wordt ingezet bij de bestrijding. Dit middel bevat een van nature in Nederland voorkomende schimmel die de wortels van de Reuzenberenklaauw aantast, en ervoor zorgt dat de zaden moeilijk ontkiemen. Hierdoor zou de bestrijding na twee jaar al klaar kunnen zijn. Het middel is nog niet vrij verkrijgbaar en wordt nog verder onderzocht.

Situatie in Huizen

In Huizen komen er elk jaar wel meldingen van overlast door berenklaauw. Met name bij hotspots als het Bad Vilbelpark. Het is globaal bekend waar de planten voorkomen, maar dit is nog niet vastgelegd en er is ook nog geen onderscheid gemaakt of het om de Gewone berenklaauw of de Reuzenberenklaauw gaat.

De huidige werkwijze beperkt zich tot het voorkomen van overlast door 1 meter langs voetpaden en fietspaden de planten af te maaien. Dit wordt 2 keer per jaar gedaan, met de rondes van het intensief maaien. Planten die in bosplantsoen staan of verder van de paden af worden niet gemaaid. Dit is enkel een beheermethode en geen bestrijding, het gaat de vermeerdering van de plant niet tegen.

Voorstel aanpak in Huizen

Voordat er kan worden overgegaan tot bestrijding van de Reuzenberenklaauw moet er eerst worden geïnventariseerd en vastgelegd waar de soort in Huizen voorkomt. Inmiddels is er opdracht gegeven aan een ecooloog om komend voorjaar (2018) deze inventarisatie uit te voeren. Wanneer bekend is om welke locaties en hoeveelheden het gaat, kan er een bestrijdingsplan worden opgesteld.

Het intensief maaien met het eventueel extra inzaaien van gras heeft een duidelijke voorkeur. Dit zal echter niet op alle locaties toepasbaar zijn. Bijvoorbeeld in het Bad Vilbelpark zijn verschillende locaties onbereikbaar voor maaimachines of zelfs met een bosmaaier. Bij het maken van een bestrijdings-

plan moet ook rekening worden gehouden op welke manier er wordt bestreden op moeilijk bereikbare locaties. Indien al beschikbaar kan het plan van aanpak van de NVWA² worden gebruikt bij het maken van een bestrijdingsplan.

Samenvatting voorstel aanpak bestrijding Reuzenberenklauw:

- 1. Inventariseren en vastleggen locaties door een ecooloog, beheersing in 2018 op de huidige wijze doorzetten (1^e helft 2018)*
 - 2. Op basis van de verworven gegevens een bestrijdingsplan opstellen, al dan niet op basis van het plan van de NVWA, inclusief een kostenraming. (2^e helft 2018).*
 - 3. Start uitvoering bestrijding Reuzenberenklauw. (2019-2015)*
-

² Uit navraag bij de NVWA blijkt dat het maken van de plannen van aanpak zijn gedelegeerd aan de provincies. Op dit moment zijn de provincies nog plannen aan het maken voor de eerder opgestelde lijst invasieve exoten uit 2016, naar verwachting is het plan voor de Reuzenberenklauw in 2018 nog niet beschikbaar. Gezien de hoeveelheid onderzoek die er al gedaan is naar de bestrijding van de Reuzenberenklauw is het niet nodig om op dit plan te wachten.

3. Burgerparticipatie in de openbare ruimte

TREDE	DE BURGER ...
Zelf organiseren	... organiseert en voert zelf projecten uit.
Meebeslissen	... is medeverantwoordelijk voor beslissingen.
Coproductie	... werkt intensief met de gemeente mee aan plannen of beleid.
Adviseren	... genereert ideeën en oplossingen voor een goed advies binnen een beleidsthema.
Raadplegen	... geeft zijn mening of kennis rond een beleidsonderwerp.

Burgerparticipatie is een breed begrip met veel vormen met verschillende gradaties in mate van betrokkenheid en invloed. Het onderscheid in de mate van invloed is af te lezen op de 'participatieladder', zie bijgevoegde tabel. Daarbij heeft de inwoner bij 'Raadplegen' maar weinig invloed, en bij 'Zelf organiseren' heel veel invloed.

Er zijn verschillende onderwerpen waar burgerparticipatie aan bod kan komen. Bijvoorbeeld het betrekken van inwoners bij beleidsvorming of grootschalige projecten. Deze vormen van burgerparticipatie komen ook in Huizen voor, maar komen hier niet aan bod. Hier gaan we nader in op onderdeel 'zelfbeheer'.

Het onderwerp burgerparticipatie met de nadruk op zelfbeheer is al eerder beschreven in de 'evaluatie nota Wijk- en buurtbeheer' van 2015. In deze notitie wordt kort de huidige werkwijze beschreven, en waar kansen en verbeterpunten liggen.

3.1. Burgerparticipatie in Huizen

In Huizen zijn circa 50 zelfbeheerprojecten. Deze projecten variëren in grootte, vorm en looptijd. Het langste traject duurt al ruim 25 jaar, waar een inwoner het groen van een pleintje al die tijd netjes heeft onderhouden. Andere initiatieven omvatten het schoonhouden van de omgeving door zwerfafval te ruimen, soms georganiseerd en terugkerend zoals het burgerinitiatief Huizen Schoon en het Clean Team bij het Holleblok, andere éénmalig bijvoorbeeld tijdens de Landelijke Opschoondag. Initiatieven komen vanuit inwoners, maar ook van maatschappelijke organisaties zoals sportverenigingen of buurthuizen.

Wanneer is een project succesvol? Als het 10 jaar standhoudt? Of 5? En hoeveel mensen moeten er bij betrokken zijn? In Huizen vinden wij alle initiatieven waardevol. De opbrengst van burgerparticipatie zit in de betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving. Natuurlijk is het mooi als een project jarenlang succesvol is en door veel inwoners wordt gedragen, maar ook heel kleinschalige projecten kunnen voor veel positieve reacties zorgen.

De opbrengst van succesvolle burgerparticipatie zit dus vooral in de betrokkenheid van inwoners en de mogelijkheid om de eigen omgeving een plus te geven. Burgerparticipatie kan nooit worden gezien als bezuiniging. Er wordt een bepaald basisniveau voor onderhoud gehanteerd, de kosten die worden bespaard wanneer delen door inwoners zelf worden beheerd wegen niet op tegen de kosten die het met zich meebrengt om bijvoorbeeld andere planten aan te schaffen of de uren die in het contact met de inwoners gaan zitten. Burgerparticipatie is enkel een bezuiniging wanneer er bijvoorbeeld wordt besloten al het openbaar groen te versoberen naar gras, tenzij dit door inwoners wordt geadopteerd. Dit is echter kapitaal- en kwaliteitsvernietiging, en gaat uit van een negatieve impuls.

3.1.a. Huidige werkwijze

Gemeente Huizen staat open voor het ondersteunen en faciliteren van burgerinitiatieven. Dit kan op twee manieren:

1. De inwoner/maatschappelijke organisatie heeft een eigen plan en vraagt de gemeente hierbij toestemming en/of ondersteuning van dit plan.
2. De inwoner/maatschappelijke organisatie vraagt de gemeente om een 'plus', zoals andere beplanting. Dit is mogelijk, waarbij de aanvrager wordt gevraagd om een tegenprestatie zoals mee te helpen in het onderhoud hiervan.

Er wordt vanuit de gemeente niet actief bij inwoners geworven op burgerparticipatie. De praktijk leert dat dit weinig oplevert. Mensen zijn druk en velen hebben geen behoefte aan extra verantwoordelijkheden. Degenen die hier wel voor open staan komen vaak vanzelf bij de gemeente terecht. Daarnaast is het onderdeel 'coördinatie wijk en buurtbeheer' in het kader van de bezuinigingen gestopt, waardoor de capaciteit beperkt is.

Het maken van een Melding Openbare Ruimte (MOR) is ook een laagdrempelige vorm van burgerparticipatie. De burger is de ogen en oren van de wijk, en meldt het aan de gemeente wanneer iets kapot, vies of onveilig is.

De uitzonderingen waarbij de gemeente de inwoner wel actief bij de omgeving betreft is bijvoorbeeld bij inspraakavonden bij grootschalige renovaties, maar ook bij acties van bijvoorbeeld Operatie Steenbreek. Hierbij worden inwoners geïnformeerd over het belang van een groene omgeving in het kader van onder andere klimaatbestendigheid, hittestress en biodiversiteit en worden ze gemotiveerd om zelf ook actie te ondernemen om de tuin te vergroenen.

Participatiethema's

Er zijn een aantal thema's waarbinnen de participatie kan plaatsvinden. Voor het team Wijkbeheer & Service zijn de thema's 'Groen' en 'Schoon' van belang.

Groen

Projecten die te maken hebben met vergroening, andere beplanting, zelfbeheer of adoptie van plantsoenen, aanleggen van moestuinen of fruitbomen, het knotten van knotwilgen of zelfs zo kleinschalig als het adopteren van een boomspiegel.

Er is veel mogelijk, mits er goede afspraken worden gemaakt. Andere beplanting is mogelijk (na overleg), als er een tegenprestatie tegenover staat in de vorm van beheer. Zelfbeheer is mogelijk, mits het groen niet van bestemming verandert (groen blijft groen en wordt bijvoorbeeld geen parkeervak) en openbaar blijft. Dus er worden geen schuttingen of hekken geplaatst. Daarnaast is uiteraard de veiligheid belangrijk: overhangend groen dat het uitzicht voor verkeer belemmert moet worden teruggesnoeid. De wijkopzichter houdt hier toezicht op.

Een initiatief dat door de gemeente wordt georganiseerd is het opschonen van de vogeleilandjes. Jaarlijks tijdens NL Doet worden vrijwilligers gevraagd hierbij mee te helpen.

Het grotere onderhoud van bomen is een specialistisch vak en wordt mede vanwege de veiligheidsrisico's altijd door de gemeente uitgevoerd.

Schoon

Een schone omgeving kan betrekking hebben op zwerfafval en onkruidbestrijding op verharding. Gezien er geen gif meer wordt toegepast bij het bestrijden van onkruid, is er op verschillende locaties een geringe toename van de onkruidgroei waar te nemen. Inwoners wordt gevraagd bij te dragen door bijvoorbeeld eigen steegjes, langs de tuinmuurtjes en de stoep voor de eigen woning schoon te houden. Daarnaast kan de inwoner helpen door de auto te verplaatsen wanneer de veegmachine langskomt. De mate van participatie is echter zeer beperkt.

Waar veel meer interesse en animo voor is, is het opruimen van zwerfafval. Zwerfafval wordt veroorzaakt door mensen, maar is toch bij heel veel mensen een doorn in het oog. Gemeente Huizen heeft een actief zwerfafvalbeleid. Medewerkers van Tomin ruimen in opdracht van de gemeente zeer regelmatig zwerfafval in heel Huizen. In de bestekken van aannemers die groenonderhoud uitvoeren is opgenomen dat indien ze zwerfafval tegenkomen bij hun werkzaamheden zij dit verzamelen en afvoeren. Verder doet de gemeente actief mee aan verschillende pilotprojecten om zwerfafval te voorkomen, onder andere in samenwerking met Nederland Schoon. Denk bijvoorbeeld aan de pilot Schoon Belonen of de Landelijke Opschoondag, waarbij samen met leerlingen van een basisschool of middelbare school of kinderen van een sportvereniging de omgeving wordt geschoond.

Ondanks dit actieve zwerfafvalbeleid is er toch nog regelmatig zwerfafval te vinden, met name bij locaties waar regelmatig jongeren verblijven en in bermen. Er zijn regelmatig inwoners die een actie organiseren om het zwerfafval op te ruimen. De gemeente Huizen ondersteunt deze initiatieven van harte, onder andere door (indien nodig) te ondersteunen in de organisatie en communicatie, het leveren van materiaal zoals grijpers en zakken en het uiteindelijk afvoeren van het opgehaalde materiaal. De kosten hiervoor zijn beperkt, en worden zo nodig bekostigd uit het zwerfafvalbudget.

3.1.b. Kansen en verbetering

De huidige werkwijze verloopt goed en zal op grotendeels dezelfde wijze worden voortgezet. Verbeterpunten zijn de informatievoorziening en het vastleggen van acties en afspraken. De planning is om deze verbeteringen in 2018 vorm te geven.

Informatievoorziening

Op dit moment is er weinig te vinden over de mogelijkheden van burgerparticipatie op de website, maar wordt dit pas duidelijk in een gesprek of een brief. Om meer inzicht te geven in de mogelijkheden wordt er een pagina aangemaakt op de website van HuizenKlimaatbewust.nl, waar zowel het onderwerp Groen als Afval naar voren komen. Via de algemene website kan hier naar doorverwezen worden. Via Social media zal hier periodiek bekendheid aan gegeven worden.

Vastleggen

De afspraken over zelfbeheer of acties worden nog niet op een eenduidige manier vastgelegd. Om continuering van een project te borgen is dit wel gewenst, waarbij het belangrijk is om het laagdrempelig te houden. Acties zullen geregistreerd worden met een contactpersoon, zodat deze eventueel in een vervolg makkelijk benaderd kunnen worden. Zelfbeheer wordt vastgelegd met een eenvoudige overeenkomst, waarin de basisafspraken genoemd zijn. Om voor de omgeving inzichtelijk te maken waar zelfbeheer wordt uitgevoerd kan er een 'Huizen Klimaatbewust-tegel' of variant hiervan bij de locatie geplaatst worden. Bij kleinschaligere projecten kan ook gekozen worden voor een Deze locaties zijn ook in te zien op het kaartje op de website Huizenklimaatbewust.nl.

Bladkorven

Regelmatig komt er vanuit inwoners de vraag om in de herfst bladkorven in de straat te plaatsen. Hier kan het blad vanuit tuinen en de straat ingezameld worden door de bewoners, waarna de gemeente het ophaalt. Het bladafval uit tuinen is huishoudelijk afval, en daardoor een taak van de GAD. Voor het blad in de openbare ruimte is de gemeente wel verantwoordelijk. In 2018 zal er een proef worden gedaan met bladkorven in enkele straten waar dit verzoek vandaan komt, met de voorwaarde dat de bewoners de hele straat bladvrij maken en niet alleen de eigen tuinen. Hierdoor wordt de extra taken voor de gemeente door de bladkorven uit te zetten en te legen gecompenseerd doordat de straat niet hoeft te worden meegenomen in de bladronde. Bij de evaluatie in het voorjaar 2019 zal blijken of deze methode succesvol is.

Vergroenen van schoolpleinen

In maart is jaarlijks de Nationale Boomfeestdag. Gemeente Huizen doet hier al decennia lang elk jaar aan mee door met leerlingen van basisscholen bomen en beplanting te planten. Voorheen werd dit gecombineerd met projecten waar toch al bomen geplant moesten worden, waardoor er uiteindelijk geen extra groen werd aangelegd. In 2017 is voor het eerst op deze dag een versteend schoolplein samen met leerlingen vegroend. Hiermee wordt bijgedragen aan het vergroenen van de buurt, plus dat het leerlingen veel meer aanspreekt om het eigen schoolplein te verfraaien. De school is zelf verantwoordelijk voor het beheer van het groen op het schoolplein.

Voorstel burgerparticipatie:

Continueren van de huidige projecten en nieuwe initiatieven vanuit inwoners of organisaties waar mogelijk ondersteunen. Daarnaast de informatievoorziening wat betreft de mogelijkheden verbeteren, en de afspraken conform een vastgesteld format structureren. In de winter van 2018-2019 een proef met bladkorven organiseren en de boomfeestdag blijven inzetten om schoolpleinen samen met leerlingen te vergroenen.
